

مسیر توسعه انسانی
سرمایه‌داری یا سوسیالیسم؟

www.ketab.ir

مسیر توسعه انسانی

سرمایه‌داران یا سوسیالیسم؟

نوشتارهایی از: آدام بوث، جیمز پتراس، مایکل آ. لویثس

مترجم: مسعود امید

تهران: گل آذین، ۱۳۹۶، ۱۰۲ س

فهرست نویسی براساس اطلاعات ف

موضوع: سرمایه‌داری - سوسیالیسم - مقاله‌ها و سخنرانی‌ها

بوث، آدام، Booth, Adam

امیدی، مسعود، ۱۳۴۳، مترجم.

ISBN 978-600-6414-85-0

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۶ م ۱۵۵ HB

رده‌بندی دیویی: ۳۳۰/۱۲۲

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۴۷۸۰۲۵۹

مسیر توسعه انسانی
ماه اری یا سوسیالیسم؟

نوشته‌هایی از: ادم به‌شیر، جی پتراس، مایکل آ. لیوتس

مترجم: سعید امید

طرح جلد: رام اکا

چاپ اول: ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۶۰۰۰ تومان

لیتوگرافی و چاپ و صحافی: آدوین تبار

ISBN 978-600-6414-85-0

E-mail: GOL_AZIN@YAHOO.COM

Website: WWW.GOLAZINPUB.COM

Telegram.me/Golazinpub

Instagram: Golazinpub

تهران، خ انقلاب، خ ابوریحان، خ لبافی‌نژاد، پلاک ۱۴۶، واحد ۴

تلفکس: ۷-۰۸۱۶-۶۶۹۷۰

حق چاپ محفوظ و متعلق به انتشارات گل آذین است. هرگونه اقتباس بدون مجوز
کتبی از ناشر ممنوع و از طریق مراجع قانونی قابل پیگیری است.

فهرست

۹	مقدمه
۱۳	مارکس، کاپیتال، هابس و بحران سرمایه‌داری
	«آدام بوث»
۱۳	بخش اول:
۱۵	کینز که بود؟
۲۰	کینزگرایی چیست؟
۲۱	تضادها و اضافه تولید
۲۴	قانون سی
۲۶	مانتریالیسم دیالکتیک
۳۰	اقتصاد و علم
۳۴	بخش دوم:
۳۴	محدودیت‌های تئوری اقتصادی کینز
۳۴	تئوری عمومی
۳۷	کمی مصرف و اضافه تولید
۴۳	کینز، سود و سرمایه‌گذاری
۵۰	بخش سوم
۵۰	هایک، اعتبار و بحران اضافه تولید
۵۶	اقتصاد کینزی امروز
۵۹	صادرات، واردات و عدم موازنه تجاری
۶۵	فرشته نجات رشدی وجود ندارد.
۷۰	ضرورت سوسیالیسم

۷۳	راه سوم: افسانه و واقعیت.....
	«جیمز پتراس»
۷۵	ادعاهای راه سوم اروپایی.....
۷۶	زمینه‌های تاریخی راه سوم.....
۷۷	تجارب مقایسه‌ای تاریخی راه‌های سوم.....
۷۷	سوسیال فرمیسم: بین سرمایه‌داری وحشی و سوسیالیسم انقلابی.....
۷۸	رفرم یا انقلاب.....
۷۹	رفرم در مقابل سرمایه‌داری.....
۸۰	انتقاد وارد بر راه سوم سوسیال فرمیست‌ها.....
۸۲	موج دوم سرمایه‌داری رفاد.....
۸۳	انتقاد بر موج سوم راه سوم.....
۸۶	چهار شق از راه سوم.....
۹۰	انتقادات وارد بر راه سوم اروپا-آمریکایی.....
۹۰	کاستی‌های جامعه‌شناختی.....
۹۱	کاستی‌های نظریه‌پردازی اقتصادی.....
۹۳	کاستی‌ها در اصول سیاسی نظریه‌پردازان راه سوم.....
۹۵	نتیجه‌گیری.....
۹۸	مسیر توسعه انسانی: سرمایه‌داری یا سوسیالیسم.....
	«مایکل آ. لپوتس»، «مانتلی ریویو»
۹۸	مقدمه.....
۱۰۰	ما چه می‌خواهیم؟.....
۱۰۰	ما برای پیشرفت خود به چه نیاز داریم؟.....
۱۰۱	جامعه‌ای که بر فرصت برابر برای توسعه پتانسیل‌های ما تأکید نماید.....
۱۰۱	توسعه انسانی از کجا سرچشمه می‌گیرد؟.....
۱۰۲	درک عمومی از انقلاب بولیواری.....
۱۰۳	قانون اساسی سال ۱۹۹۹ به عنوان تصویری از توازن نیروها در آن زمان.....
۱۰۴	منطق سرمایه.....
۱۰۴	سرمایه‌داران و کارگران.....
۱۰۵	فروش نیروی کار.....

- ۱۰۶ بازار مبادله بین کار و سرمایه
- ۱۰۷ منطق سرمایه در حوزه تولید- کنترل کارگران توسط سرمایه
- ۱۰۷ کارگران فاقد حق مالکیت
- ۱۰۸ استثمار کارگران مزدی
- ۱۰۹ قوانین حرکت سرمایه
- ۱۱۱ مبادله طبقاتی
- ۱۱۲ نیروی کار مورد نیاز در خانواده
- ۱۱۳ منطق سرمایه در برابر منطق توسعه انسانی
- ۱۱۴ وحدت و تنوع در میان کارگران
- ۱۱۴ استراتژی کارگران (وحدت)
- ۱۱۴ استراتژی سرمایه (تفرقه کارگران)
- ۱۱۶ افزایش بهره‌دوری
- ۱۱۷ ارزش ذخیره کار
- ۱۱۸ استثمار- مشکل اصلی نیست
- ۱۲۰ چگونه تولید سرمایه‌داری، کارگران را تغییر داده و از خود بیگانه می‌کند؟
- ۱۲۱ راه‌های دیگری که تولید سرمایه‌داری به زحمتکشان آسیب می‌رساند
- ۱۲۳ چرا تولیدکردن در سیستم سرمایه‌داری برسان نیست؟
- ۱۲۴ منطق گردش سرمایه
- ۱۲۵ نیاز سرمایه به توسعه بازار
- ۱۲۵ جهانی‌سازی نیاز
- ۱۲۶ ایجاد نیازهای جدید مصرف
- ۱۲۸ استثمار در حوزه گردش سرمایه
- ۱۲۹ کارگران غیر رسمی
- ۱۳۰ چرا سرمایه‌داری با بحران مواجه می‌شود؟
- ۱۳۱ بحران و حوزه تولید
- ۱۳۱ ماهیت سرمایه‌داری آشکار می‌شود
- ۱۳۳ دولت سرمایه- بازار و دولت در سرمایه‌داری
- ۱۳۴ "عقل سلیم" ایجاد شده بوسیله سرمایه
- ۱۳۴ دولت به عنوان سلاح نهایی سرمایه

- ۱۳۵..... اصول اساسی امپریالیسم
- ۱۳۶..... سرمایه و دولت سرمایه، یاور بازار
- ۱۳۷..... امپریالیسم و دولت مستعمره
- ۱۳۹..... ماهیت امپریالیسم
- ۱۳۹..... سرمایه‌داری و توسعه انسانی - دور باطل سرمایه‌داری
- ۱۴۱..... دور باطل وسعت می‌یابد
- ۱۴۲..... تا کجا؟
- ۱۴۳..... مبحث بربریت
- ۱۴۳..... سوسیالیسم و توسعه انسانی
- ۱۴۵..... خلق انسان می‌توانمند
- ۱۴۶..... مثلث صلیبی سوسیالیسم
- ۱۴۷..... الف) تکنیک اجتماعی بر ابزار تولید
- ۱۴۷..... ب) تولید اجتماعی سازمان دهی شده بوسیله کارگران
- ۱۴۸..... ج) برآورده نمودن نیازها و استیلا همگانی
- ۱۵۰..... عیب‌هایی که از جامعه کم‌تره به ما می‌بریم
- ۱۵۱..... عمل انقلابی
- ۱۵۲..... مسیر افتخارآمیز سوسیالیسم
- ۱۵۳..... مسیر توسعه انسانی

مقدمه مترجم

حقیقت آن است که تنها چمن نئولیبرالیسم در دهه‌های اخیر در اشکال و ابعاد گوناگون و به‌ر به نابودی دستاوردهای مبارزاتی چندین دهه فعالیت صنفی و سیاسی کارگران و زحمتکشان و به عبارتی مزدبگیران گردیده است. آنها به ترویج و توسعه حاکمیت بازار بر مناسبات اقتصادی و به عبارت صحیح‌تر ایجاد فرصت‌های بیشتر برای سودجویی پایان‌ناپذیر طبقه سرمایه‌دار، کاهش و قطع مزایای عمومی در بودجه دولت‌ها، حذف سوبسید کالاها و خدمات اساسی مورد نیاز مردم، مقررات‌زدایی و بازگذاشتن دست طبقه سرمایه‌دار بر تعیین استانداردهای ایمنی و حفاظتی محیط کار، خصوصی‌سازی و سپردن بانک‌ها، صنایع کلیدی، راه‌آهن، عوارض بزرگ‌راه‌ها، برق، مدارس، بیمارستان‌ها و حتی آب آشامیدنی به دست طبقه سرمایه‌دار و مجموعه‌ای از سیاست‌ها و برنامه‌های اقتصادی کوشیدند تا همه امتیازاتی که طبقه کارگر در دهه‌های پس از جنگ جهانی دوم و در دوران به اصطلاح طلایی دولت‌های رفاه بدست آورده بود، را بازستانند. اما آنها به این امر قانع نبوده و در ابعاد مختلف هجوم به دستاوردهای مادی و معنوی طبقه کارگر را ادامه می‌دهند. نئولیبرالیسم می‌کوشد مفاهیمی به نام "منافع عمومی" یا "منافع همگانی" را از ادبیات سیاسی و اقتصادی حذف نموده و عبارت "منافع فردی" را جایگزین آن نماید. در تفکر نئولیبرالی همه

چیز به "منافع فردی" و "مسئولیت فردی" وابسته می‌شود. در این نگرش اگر منحنی بیکاری، تورم، فقر و فلاکت با شیب تنیدی افزایش می‌یابد، ارتباطی با بنیان‌های نئولیبرالی مناسبات اقتصادی حاکم بر جهان ندارد. در این منطق به جای رفتن دنبال آگاهی طبقاتی و مبارزه طبقاتی، هرکس باید بتواند در فضای رقابتی حاکم بر "کسب و کار" در جهان از طریق "نوآوری" و "کارآفرینی" راه خود را پیدا کند. بدبختی و خوب بختی افراد به خودشان بر می‌گردد. ترویج فردگرایی از طریق چاپ و توزیع وسیع کتاب‌هایی که سرگذشت "کارآفرینان موفق" جهان را ارائه می‌کنند، یکی از رویکردهای فرهنگی نئولیبرالیسم است. آنها از یک سو عصر پایان ایدئولوژی را جار می‌زنند، از سوی دیگر هیچ مانعی نمی‌بینند که به روش‌های مخالف به نشر و ترویج اندیشه‌های نئولیبرالی پرداخته و از رویکردهای صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی دفاع نمایند.

جامعه ما در دهه‌های گذشته از یک سو به شدت دستخوش تبلیغ و ترویج اندیشه‌های نئولیبرالی بوده، از سوی دیگر برای مخالفان نئولیبرالیسم فضای مناسب و فرصت برابر برای نقد و چالش ایدئولوژیک با آن فراهم نبوده است. نتیجه این فضای محدود به رسوب آموزه‌های نئولیبرالی در ذهن بسیاری از روشنفکران و فعالان اجتماعی ما گردیده است. اگر سه دهه قبل در زمان انقلاب بهمن سال ۱۳۵۷ یکی از جدی‌ترین سنجه‌های هر رویکرد دموکراتیک و انقلابی، به موضوع کثرت‌گرایی برابر امپریالیسم و سرمایه‌داری جهانی مربوط می‌شد و نیروهای انقلابی سعی می‌کردند به گونه‌ای بدیلی در برابر مناسبات ناعادلانه و ضد انسانی سرمایه‌داری ارائه نمایند، امروز بسیاری از فعالان سیاسی و اجتماعی کشور فاقد درکی روشن از امپریالیسم و سرمایه‌داری جهانی‌اند. این تغییر فضا، یکی از بزرگ‌ترین دستاوردهای نئولیبرالیسم در مقابله با جنبش استقلال‌طلبانه، دموکراتیک و عدالت‌خواهانه مردم کشورمان بوده است.

در چنین فضایی از ابهام و فقر آگاهی طبقاتی و اجتماعی، ترویج آگاهی طبقاتی یک ضرورت بسیار مهم و اجتناب‌ناپذیر به نظر می‌رسد. مقالات این کتاب با همین هدف ترجمه گردید و امید است بتواند به عنوان یک منبع آموزشی جهت رشد آگاهی طبقاتی کارگران و محنت‌شان و مزدبگیران کشورمان مورد استفاده قرار گیرد. نیاز ما به آگاهی طبقاتی بسیار جدی است.

در سه مقاله این کتاب که توسط سه نویسنده از سه نقطه مختلف جهان نوشته شده است، ابعاد گوناگون شناخت و آگاهی طبقاتی در ارتباط با بحران درهات ماهیت بحران ذاتی سرمایه‌داری و به ویژه بحران آغاز شده از سال‌های ۲۰۰۷-۲۰۰۸ در رویکردی تطبیقی بین نظرات کارل مارکس، جان مینارد کینز و فردریک فون هایک مورد بررسی قرار گرفته است. در مقاله دیگری به فهم «ایمز پتراس افسانه راه سوم یعنی جهانی غیرسرمایه‌داری افسارگسیخته بازار آزاد و غیرسوسیالیستی و در واقع سرمایه‌داری هدایت شده و سرمایه‌داری کنترل و تنظیم شده به نقد کشیده شده است و سرانجام در مقاله پایانی به «الم مایکل آ. لبویتس تصویرری از مسیر توسعه انسانی و سوسیالیستی» و قالب مانیفستی تحلیلی ارائه شده است.

ترویج القائات باورهای نئولیبرالی در فضاهای فکری و فرهنگی، زمینه‌های فعالیت اجتماعی و اقتصادی، محافل علمی و کادمیک و تمامی عرصه‌های اندیشه و عمل تا آن حد گسترده شد که آنها را حقیقت مطلق تلقی نموده و هر گونه رویکرد منتقدانه را با تمسخر مواجه نموده است.

با این همه شواهد بسیار زیادی از جمله از بین محققان صندوق بین‌المللی پول نشان از شکست پارادایم نئولیبرالی بازار آزاد افسارگسیخته برای رشد و توزیع عادلانه درآمد در جهان داشته است.

رستاخیزی در انسجام و فراز آمدن دوباره اندیشه و کنش اجتماعی ضد سرمایه‌داری و توسعه "شیخ سوسیالیسم" در جریان است. مرور دوباره و چند باره آموزه‌های مبارزه طبقاتی و مسلح شدن به آگاهی طبقاتی لازمه درک درست و ایفای نقش مناسب در این فرآیند از سوی فعالان اجتماعی طرفدار رشد و توسعه اجتماعی در قالب یک جامعه آزاد مبتنی بر برابری اجتماعی و توسعه پایدار و سوسیالیستی است.

امید است که ترجمه و انتشار این مطالب بتواند برخی از ابهامات و اغتشاشات فکری در میان طیفی از فعالان اجتماعی کشور را برطرف نموده و مهمی در ترویج آگاهی طبقاتی در میان کنشگران اجتماعی طرفدار یک جامعه آزاد و عادلانه و مبتنی بر توسعه پایدار داشته باشد.